

Ágnes londoni utat nyert

Angol nyelvi tábor

Az MTESZ szegedi előadótérében a hőseket nem lehet annyira érezni. Felejtetik a rendkívüli időjárás embert próbáló körülményeit a halkan duruzsoló légkondicionálóknál. Mégis izdaltan diák. Rendkívüli óra, Bence Imre nem enged gondolkodási szünetet a középiskolásoknak. A British Airways magyarországi igazgatója angolul magyarul és kérdez, csak angolul lehet válaszolni. A brit légitársaság két nagyon csinos stewardese, Zsuzsa és Kati is eljött a rendkívüli foglalkozásra. Tőlük egy irigylt és népszerű szakma után érdeklődnek a lányok. Folyékonny angolul társalognak a gyerekek is, valamennyien jól felkészültek.

Videokazettáról négy filmet pergetnek Angliáról, a repülésről, a csodálatos Concorde — kacsacsőrű — gépekről. Majd a látottak alapján tesztlapokat kell kitölteniük. Csak az tudhatják a helyes választ, aki nagyon jól beszéli a nyelvet, hiszen a filmek londoni tájszólással készültek. Őt diáknak sikerül hibátlanul a dolgozat, Sik Péter tanár úr mellettem megjegyzi „valóban ők a legjobbak”. És ezután következik a bomba meglepetés. Az öt dolgozatot összehajtogatja, egy sapkába teszik és Sik Péter a papírdarabok közül kihúy egyet. Senki sem sejt, hogy

a szerencsés győztes milyen galáns ajándékot kap. Szinte mindenki elsápad, amikor Bence Imre átnyújtja a Budapest—London—Budapest kétszemélyes szóló repülőjegyet a 16 éves enyngi gimnazistának Fodor Ágnesnek. Valószínű, hogy soha nem felejt el ezt a napot, no meg a nyelvi táborát.

A kislány 59 társa is emlékezni fog a Tiszapartii városban eltöltött két hétre. A Szeged Tourist szervezte a bentlakásos 14 napos nyelvi kurzust azoknak a középiskolásoknak, akik már eddig is otthon voltak az angolban. Az ország

minden tájáról jöttek. Így például Debrecenből, Salgótarjánból, Kalocsáról, Csongérelől... Napi 8 órás intenzív tanfolyamon fejlesztették beszédképességüket a szegedi gimnáziumok és az egyetem legkitűnőbb tanárainak segítségével. A gyerekeket tudásuk alapján 12 fős csoportokba osztották, hogy mindenki a maga szintjén sajátíthassa el az új ismereteket. A pedagógusok szigorúak voltak este is a kötetlen foglalkozásokon, a kirándulásokon, közös szórakozásokon, az énekléseknél — az angol volt a hivatalos nyelv. Kilen estendő óta eredményesen működik ez a nyelvi tábor, és jó ideje már országos hírű lett. Talán bizonyíték erre a British Airways nemes gesztusa, hogy lejött Szegedre.

Zsuzsa és Kati — mint a Concorde fedelzetén — jó háziasszony módjára nem engedte, hogy a vendégek valamiben is hiányt szenvedjenek. Az óra végén kiosztották a légitársaság műanyag dobozban szervírozott uzsonnacsomagjait és ajándékait.

Zsuzsa és Kati — mint a Concorde fedelzetén — jó háziasszony módjára nem engedte, hogy a vendégek valamiben is hiányt szenvedjenek. Az óra végén kiosztották a légitársaság műanyag dobozban szervírozott uzsonnacsomagjait és ajándékait.

H. M.

A művelődésméleti nyári egyetem megnyitójára és előadásai a Szegedi Biológiai Központban. A harmadik szegedi táblaképfestési biennálé a Képtárban és az Ifjúsági Házban, augusztus 20-ig.

Wieber Mariann jelmeztervező művész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Papp György grafikusművész tüzzománci a Palotta Galériában, augusztus 20-ig.

Gubcsi Attila festőművész kiállítása az ifjúsági házban, augusztus 31-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Csongrád megyei parasztbútorok és népviseletek; Lucsképpályázat; Móra-emlékszóba; A Fekete-házban: Vihart aratva —

Csongrád megye munkásságának élete és harcái 1867—1945; Buday György élete és munkássága; Magyar katonai egyenruhák; a Vármúzeumban: Szeged múltja, jelene, jövője; a Kass Galériában: Bélyegek, bélyegtervek, miniatür és maxikonvek Kass János műhelyéből.

Nemzeti Történelmi Emlékpark (Opusztaszer). Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye (Tápe).

Kenderfonó gyáriörténelmi kiállítás (Szeged, Rigó utca 5—7.).

Paprikamúzeum (Szentmihálytelek).

„Nem egyetlen hangszere” Polner Zoltán-versek — a dómszinpadról

A Dóm téri táncjátékok történetében most először dél-alföldi hagyományokra épülő művet mutatnak be. A *Boszorkányok*, varázslatok című alkotás verseit Polner Zoltán, Szegeden élő költő írta. Kitűnő időzítéssel éppen a bemutatás hetében, a napokban jelent meg legújabb néprajzi kötete, *Jegykendő a forgószeiben* címmel. A Csongrád megyei könyvtári füzetek sorozatában (szerkesztő Péter László), a Somogyi Könyvtár kiadásában napvilágot látott könyv: válogatás két évtizedes gyűjtőmunka során fegyűlt, roppant mennyiségű anyagból; 45 Csongrád megyei helység száz adatközlésétől szalagra vett babonából, hiedelmekből, méghozzá a boszorkányokhoz kapcsolódókból, ember- és állatróntások, szerelmi varázslatok hiedelmek köréből.

A költő eddigi néprajzi munkái: *Föld szülte fáját; A Teknyőkaparó; Ördögösök; Arany fának arany ágán; Mikor az Ur Jézus a földön járt; Eganyám, földanyám, Koronával koronázak.*

Hogyan kezdődött? 1962-ben költő voltam — a faluban. Megjelent az első kötetem, tanítottam az iskolában és szociográfiát szerettem volna írni. Csóri Sándor példája nyomán. Ferenccsal akkor 760 lelkes falu volt, 202 házzal; bár Gerliczi Félix hajdani uradalmi cseledek, és azok leszármazottainak csak az embersége volt ismerős nekem. Egyébiránt úgy éreztem: a polgár ismerkedik — parasztként, volt zselérek szokásaival, életformájával, számára addig tökéletesen ismeretlen világgal. Kérdőívekkel jártam a házakat. A lakásviznyairól, az étkezési szokásairól érdeklődtem, megkérdeztem, járnak-e templomba, voltak-e már kívül a falu határán. A társadalmi mozgások érdekelték. Hatvan kérdés volt az íveken, öt ház a napi porció. Beszéd közben igen sokszor babonákra, hiedelmekre tettem utalást, a kérdőív hátsó, üres oldalára fölirtam, amit így elejtettek.

Később már kérdezgettem. Szükszavúan válaszoltak. Ki a forgószeiről, ki a szemmelverésről, ki a téhenrontásról. Fölingerezt az a kevés szó. Ilyeneket mondtak: a forgószeibe belevágták a kést és megvérezték a boszorkányt. Annak igen jó költőnek kell lenni, aki ilyen képeket, metaforákat talál ki! Egy este elhatároztam, verseket írok a keszen kapott metaforákból. Egy-két éjszaka nyolc vers született, a kérdőívek hátsó lapjaira följegyeztem, hiedelmek, babonák nyomán. Harmadnap postára adtam mindent, elküldtem az Új Írásnak. Fél év múlva megjelentek, eldőlt a sorsom.

„Polner Zoltán a dél-alföldi falvak, tanyák népének küldötte a költészetben. Konok ragaszkodása az életmenyt adó környezethez, ragaszkodása az évezredek ísegből kilabáló paraszti népköltői képviseletéhez — teszi valóban tartalmassá költészetét... immár huzamosabb ideje egyik éltető forrása az a folklóranyag, amelynek összegyűjtésével évek óta foglalkozdik. A népi babonák, ráolvasások, imádságok, átkok, hiedelmek gazdag világa átformálva, egyénitettlen jelenik meg Polner költészetében: már nem egyszerű feldolgozás, hanem népi ihletésű, de eredeti újraköltés, természetesen a költői eszközök bővítését is eredményezi: a költő egyik korábbi könyvére utalva azt mondhatnánk: Polner ma már nem egyetlen hangszere” játszik...” (A *Táncoltató* című kötetből).

— Úgy tetszik, a gyűjtés „népi költő” avatta. — Tiltakozni kellene, hiszen ez aránytalan. Arany, Petőfi, József Attila mellett? — Ilyes, Németh László is lelkesedett. Juhász Ferenc, Nagy László hozta magával és kitalálta a költészetben. Tehetség, tudás, szakma dolgában — hol vagyok én tőlük? — Nem jutott eszébe, hogy válasszaní kellene? — Hiszen párhuzamosan, egyide-

jüleg politikai, közéleti érdeklődésről árulkodó verseket írt. S az avantgárd verseknek akkoriban divatja is volt...

— Egy időben tényleg úgy lúnt, két út van előttem. Vagy teljesen a gyűjtésnek szentelem az időmet-erőmet, vagy ezt elhagyom — a modern költészetért. De aztán rájöttem: ha sikerül föl-emelni, újjáalkotni a gyűjtött anyagot, ugyanolyan értékű költészet ez, mint a groteszk, vagy lírai hangú verseim. Rájöttem, hogy nincs szabadulás, egyformán nagy hatással van rám a népköltészet mély igazsága, s a jelen társadalmi problémái, melyeket a groteszkekben írok meg. Nem lehet egyféléppen, egyoldalról nézni és élni az életet. S a szó művészetének is éppen a sokoldalúsága igazat. Amíg erővel bírom, amolyan kismesterként megpróbálom segíteni a néprajzosoknak: megmenteni ezt a sajátos magyar kincset.

— Kincs? Számos néprajzi műben a Dunántúl, Észak-Magyarország, s legfőként Erdély népköltészetét gazdagítják beszélnek a szakemberek, megállapítva, Szeged környéke a hagyomány tekintetében amazoknál jóval szegényesebb.

Nem vitatkozni kell, melyik tágység milyen néprajzi kincsekkel gazdagabb. Dolgozni kell. En magamra vállaltam egyetlen megyét, nem vettem tudomásul, hogy tán az itteni érték kisebb, hanem kutattam utána. Bebizonyíthatom: Csongrád megye nepe fantasztikus értékű óri. Dokumentálni tudtam, kötetekkel, filmekkel. S megtanultam: az az idős, iskolázatlan parasztember, aki a szakirodalomban még soha elő nem került; hiedelmeket nekem elmondja, s a mondata egyértékű az Omagyar Mária-siralom soraival — az az ember irodalmi hagyatékval rendelkezik. Fontos kűtforrása a magyar szellemiség történetének.

A tudós páztorok, kocsisok, taltosok után most — e mágius erővel felruházott emberek közül — a boszorkányok „viselt dolgait” mutatja föl a *Jegykendő a forgószeiben* című könyv — s a dómszinpadi varázslat. Bemutatásra vár a sajátos néprajzi szövegek alapján megírt, népi imádságokkal gazdagon átszőtt, mégis mai témájú opera, Pongrácz Zoltán és Polner Zoltán *Az utolsó stáció* című műve. A csönd árnyéka címet kapta a *Magvetőnél* várható új verseskötet. A költő-újságíró, (mert hiszen a megyei lap főmunkatársa) rengeteget dolgozik...

— A költészet népszerűségének, úgy tetszik, nem most van az ideje. De a következő generációk majd olvasnak verseket! Bizonyos vagyok ebben, ezért dolgozom.

Sulyok Erzsébet

Új film

Színes, szinkronizált új-zélandi film. Írta: James Kouf és Bruce Morrison. Fényképezte: Kevin Hayward. Zene: Stephen McGurdy. Rendezte: Bruce Morrison. Főbb szereplők: Clift Robertson, Leif Garrett, Lisa Harrow.

Egyszer az életben azért szeretnék igazi magyar autós-üldözéssel filmet látni. Elképzelem, amint robognának, sivatva fekeznének, farolnának, szédítő sebességgel a magyar hegyek szerpentinjein száguldanának a Trabantok és Ladák, Skodák és Daciák. Sőt, mondjuk, Szántód előtt az egyik Wartburg nagy svunggal a kompról merész ívben egyenest a partra szökkenne — mit szökkenne! — lágyan a

Rázós futam

gyönyörű betonra simulna és megállás nélkül robogna márís tovább, faképnél hagyva, s imígyen újabb nagy erőfejlesztésre készítve az üldözöket — no, de inkább nem folytatom. Féltre az ábrándokkal: efféle jeleneteket, amit most életünkben vagy ezredszerre, de e másfél órában is több utacszor — kizárólag ilyen mozdiorabokban láthatunk. Ahol a tökéletes technika a legvalószínűlegenebb primitivizmusok sorozata ellenére is képes legalább ideig-óráig a vászonra szegezni az ember tekintetét. Ahol a kiséfordulatokat mindig élénkíti valamilyen — minimális elmebeli erőfeszítéssel, ám végül, mégiscsak kitalált, kiötölt „váratlan fordulát”. És ahol a világon minden, de minden zavarba ejtő, irigylésre méltó bizony-

talansággal stimmel. Még a baleset is, nem beszélve arról, hogy a robbanás is, az esés is a létező legapróbb illuzionista trükk is.

Ósi, az elemzés szintjén őszintén szólva régóta ünt dolgok ám ezek. Csak hogy, a rázós futamban, annyi hasonló típusú sárhoz hasonlóan, a fentiekén kívül alig akad egyéb említésre, értékelésre méltó elem, hacsak még annyi nem, hogy a fő-üldöző főrendör szerepében Shane Briant-t, a Lady Chatterley szeretődjéből megismert, ott a férjét alakító színészt láthatjuk. És mindezzel együtt, sőt, mindennek ellenére, mégis... Valami riasztóan elérhetetlen más-ság lengi át ezeket a jól ismert nyugati „nyári kelle-meseket” s végső soron tökmindegy. Új-Zélandban készülték-e vagy Amerikában, netán Dél-Afrikában, esetleg a gallok dicső földjén. En meg bálgn próbálom itt elképzelni a magyar filmek autós üldözéseit. Pedig ha jól emlékszem, a Dögkese-lyű című, különben sikerült alkotásunkon kívül nem is igen próbálkoztunk még érdemben ilyesemmel. Őszintén szólva, persze, megérttem a dolgot. És ne fogjunk mindent gonoszkodva a föl-emlegetett autómárkák esetleges műszaki differenciáira. Bőven elég, ha fekszikorgás-saik helyett inkább a beton minőségét képzeljük el a szántódi komp előtt.

Domonkos László

Nizzai táncsoport Szegeden

A néptáncfesztiváli forgatag kellős közepébe érkezett Szeged testvérvárosának táncgyűjtése, a nizzai Ciarnada Nissarda 45 táncosa és zenésze. A városi tanács, a fesztivál és a Szeged Táncgyűjtés vendégei megismerkednek a város és a könyék nevezetességeivel, holnap, pénteken délután 5 órakor fellépnek a néptánc-fesztivál külföldi együttesével a múzeum előtti Nemzeti nap bemutatóin, s másnap, szombaton, a Dugonics téren Szekktuson

a Szeged Tourist szervezésében turistacsoportoknak tartanak bemutatót a Szeged együttesrel. Vasárnap az algyői búcsú folklórprogramjait szinesítik előadás-sukkal, este pedig Őlélen szerepelnek a Fonó együt-tessel közös programban. Hétfőn este 7-kor Szegeden a nagyszínházban a vendég-látókkal együtt tartanak előadást. A nizzai vendégek — akikkel a testvérváros es világfesztiváljának vezetői is eljöttek Szegedre — kedden utaznak haza

Hét év után — kirándulás

Ezekben a napokban az országot járja az a gyerek-csapat, amely máskor, így nyaranta, a Bartók művelődési központ manüális táborában, a kettőshatári alkotóházban Pacsika Emilia és a művelődési központ más munkatársai irányításával a művészetekkel ismerkedett. A hét éven át minden nyáron táborozó gyerekek ma-

guk is alkottak, ők készítet-ték például a nemrég átadott makkosházi játszótér fajátékait. A héteves közös munkát lezáró baranzolás a Dunántúli környezetkultúra és építészet szempontjából izgalmas részein, települése-in át vezet, mint Zalaszent-lászló, Velem, Fertőd, Ják, Szenna, Nagycenk, Csem-peszkopács.

Ittam egy fagyit!

Tényleg ittam. A Nagyrúházi elöit frissen kialakított „olasznál”. Igaz, eddig abban a szent meggyőződésben éltem, hogy a fagyit nyalni kell. Micsoda maradi gondolkodásmód? Még hogy nyalni! Legföljebb korán reggel, amikor még igencsak kevesen állnak sorba, juthat a keményből is, később már csak a folyósból, egy fél deci csokoládé, banán vagy erdömester. Dicséret-re méltó vállalkozás persze az idegenforgalmi idény kellős közepén javítani a fagyaltellátást, csak hogy...

drágább fagyit „talponálójában” a hígtit is annyit kérnek, mint a jó minőségűert egy első osztályú cukrászdában. Nem bírja a fagyit nyalni. Micsoda maradi gondolkodásmód? Még hogy nyalni! Legföljebb korán reggel, amikor még igencsak kevesen állnak sorba, juthat a keményből is, később már csak a folyósból, egy fél deci csokoládé, banán vagy erdömester. Dicséret-re méltó vállalkozás persze az idegenforgalmi idény kellős közepén javítani a fagyaltellátást, csak hogy...

— Ha nem tetszik, akár le is állhatunk, s akkor nem fog folyni! — közölte ellentmondást nem tűrő hangon a helyszínen. Bár... Ha valami nem megy, nem kell erőltetni. Vállalkozni, új üzletet nyitni, csak akkor érdemes, ha van is mögötte kellő háttér. A magyarizációzás pedig aligha az.

R. G.